

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада Полтавського державного аграрного університету, м. Полтава, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії **Литовченко Людмилі Валеріївні** галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації «Стратегії підвищення економічної ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур» за спеціальністю 051 «Економіка» 28 грудня 2023 року.

Литовченко Людмила Валеріївна, 1987 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2010 році Миколаївський державний аграрний університет за спеціальністю «Облік і аудит» та здобула кваліфікацію спеціаліста з обліку і аудиту.

Навчалася в аспірантурі денної форми навчання в Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава, з 2019 р. по 2023 р.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник – Аранчій Валентина Іванівна, кандидат економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 5 статей у вітчизняних наукових фахових виданнях, 1 стаття в зарубіжному науковому періодичному виданні, 3 публікації в інших виданнях.

*Статті у наукових фахових виданнях України,
включених до міжнародних наукометричних баз:*

1. Литовченко L. (2022). Тенденції та перспективи розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур в ризикових умовах. *Innovation and Sustainability*, (4), 202-206.
<https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.202.206>.

2. Литовченко Л., Хлопоніна-Гнатенко О., Михайленко В. (2023). Фактори впливу на формування економічної поведінки підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Modeling the development of the economic systems, (2), 13-18. <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-8-2> (авторський внесок полягає в систематизації факторів впливу на економічну поведінку та розробці відповідних процедур реагування на зміни).

3. Литовченко Л. В., Брюхович Д. С. Особливості управління економічною поведінкою підприємств-виробників олійних культур. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2022. Том 7. № 4. С. 140-144. : <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2022-4-20> (авторський внесок полягає у визначенні ключових ознак змін в економічній поведінці підприємств-товаровиробників).

4. Литовченко Л. В. Агропромислова інтеграція як чинник розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. №2 (304). Том. С. 346-350. [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(2\)-54](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(2)-54).

5. Литовченко Л. В. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств олійної промисловості. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 3. С. 183-187. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-27>.

Статті у періодичних наукових виданнях інших держав:

6. Литовченко Л. В. Сучасний стан та пріоритети розвитку підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Colloquium-journal-2023-162-1. р. 65-68. <https://colloquium-journal.org/wp-content/uploads/2023/02/Colloquium-journal-2023-162-1.pdf>.

Публікації, які засвідчують апробацію результатів дослідження:

7. Литовченко Л.В. Перспективи розвитку ринкової взаємодії виробників та переробників продукції олійних культур. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Х.: ХНТУСГ, 2019. С. 145-147.

8. Литовченко Л. В. Механізми управління ефективністю основної діяльності підприємств-виробників продукції олійних культур. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Х.: ХНТУСГ, 2020. С. 325-327.

9. Литовченко Л. В. Стратегічні орієнтири у підвищенні ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур. Проблеми та перспективи розвитку економіки: світові та національні аспекти: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. ОДАУ. Одеса: РВВ ОДАУ, 2022. С. 203-205.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Миколенко Інна Григорівна, доктор економічних наук, доцент, Полтавський державний аграрний університет, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, зауваження, викладені у рецензії рецензента:

1. Зважаючи на тему дослідження слід було б більш докладно в теоретичному розділі дисертації розглянути дифенцію «стратегія» стосовно особливостей діяльності підприємств, які є носіями об'єкту дослідження, представленого в роботі.

2. Цікавою та такою, що створює приріст знань, є типологія факторів формування організаційно-економічних умов здійснення діяльності, представлена в підрозділі 1.2 дисертації, втім, автор не досить чітко розрізняє критерії віднесення факторів до виділених їх категорій.

3. В теоретичному розділі роботи слід було б більш детально зупинитися на питаннях побудови механізмів формування ефективності діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур.

4. Автору слід було б порівняти ефективність функціонування виробничого капіталу в сфері виробництва сировини для переробки та, безпосередньо, в сфері переробки продукції олійних культур.

5. Представлена в роботі модель стратегічного управління маркетингово-збутовою діяльністю потребує уточнення з огляду на специфіку

функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур.

Красноруцький Олексій Олександрович, доктор економічних наук, професор, Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України, в.о. директора, зауваження, викладені у відгуку опонента:

1. В теоретичному розділі роботи автору слід було б детально зупинитися на механізмі та інструментарії підвищення рівня економічної ефективності діяльності підприємств агропромислового виробництва, розглянути процедури ідентифікації резервів та джерел зростання доходів та зниження витрат, а не приділяти основну увагу генезису категорій та понять й діалектичному зв'язку дефініцій «ефект» та «ефективність».

2. Представлена на рис. 1.2 структура організаційно-економічного забезпечення управління ефективністю функціонування підприємства носить надто узагальнених характер та може застосовуватися у будь-якій сфері економічної діяльності, що, безумовно, є допустимим для представлення теоретичних результатів виконаного дослідження, втім, покращило б дану частину дослідження певна адаптація наведених на рисунку компонент та елементів до специфіки діяльності підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур.

3. На рис. 1.4 «Факторна модель формування організаційно-економічних умов функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур» автор до пасивних факторів відносить досягнутий рівень ефективності виробництва сільськогосподарської сировини, що є дискусійним з огляду на ідентифікацію носіїв об'єкту дослідження, результати якого представлені в роботі.

4. При демонстрації рівня ефективності виробництва товарного насіння соняшника (табл. 2.7) автору слід було б прокоментувати поточний стан цього виробничого напрямку в частині суттєвого скорочення рівня економічної ефективності внаслідок зростання логістичних витрат та вартості ресурсів виробництва.

5. Автор цілком слушно ідентифікує основні напрями стабілізації доходів підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур у поглибленні переробки та пошуку альтернативних каналів збуту продукції на зарубіжних ринках з більш високою ціною, яка могла б покривати «розрив» у вартості логістичних процедур (С.152-166), втім, недостатньо чітко ідентифікує процедурні аспекти реалізації таких заходів.

Орел Анна Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, Національний авіаційний університет, професор кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, зауваження, викладені у відгуку опонента:

1. В теоретичному розділі робіт слід було б більш детально зупинитися на питаннях саме стратегічного управління, а не обмежуватися його згадуванням в контексті наявних державних програм та пропозицією визначення основних термінів дослідження.

2. Потребує уточнення представлена на рис. 1.1. схема організаційного забезпечення управління ефективністю з огляду на предмет, об'єкт та завдання дослідження з огляду на ідентифікацію цілей та завдань підвищення ефективності.

3. Незрозумілим по тексту роботи лишився авторський підхід до ідентифікації моделі функціонування та трансформації системи стратегічного управління маркетингово-збутовою діяльністю аграрного підприємства.

4. Автору слід було б ретельно підійти до розміщення, систематизації та класифікації факторів в управлінні ефективністю виробників олійних культур та переробників їх продукції.

5. Підрозділ 3.2. містить майже вичерпний перелік інструментів та засобів управління ефективністю діяльності підприємств з виробництва та переробки олійних культур (підрозділ 3.2), втім, роль маркетингу в даному підрозділі дещо переоцінена з урахуванням реального стану та структури цільових ринків збуту.

Ігнатенко Микола Миколайович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Університету Григорія Сковороди в Переяславі, зауваження, викладені у відгуку опонента:

1. При розгляді структури та генезису понятійно-категоріального апарату виконаного дослідження в першому розділі дисертаційної роботи слід було б докладніше розглянути стратегії та типологію систем ідентифікації цілей підвищення рівня економічної ефективності діяльності підприємств.

2. В коментарях до представленої на рис.1.4. факторній моделі формування організаційно-економічних умов функціонування підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур доцільно було б пояснити різницю між фоновими та пасивними факторами формування організаційно-економічних умов функціонування.

3. В розділі 1.3 (С.59-65) доцільно було б у певний спосіб класифікувати модель економічної поведінки підприємств з виробництва та переробки продукції олійних культур.

4. Доцільно було б навести результати порівняльного аналізу рівня економічної ефективності підприємств виробників продукції олійних культур та підприємств з переробки цієї культури.

5. Представлена в підрозділі 3.3. модель функціонування та трансформації системи стратегічного управління маркетингово-збутовою діяльністю аграрного підприємства потребує конкретизації стосовно особливостей діяльності підприємств дослідженого в роботі товарного та галузевого напрямку спеціалізації.

Зоря Олексій Петрович, доктор економічних наук, професор, Полтавський державний аграрний університет, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, зауваження висловлені у процесі наукової дискусії:

1. Автору слід було ретельніше підійти до ідентифікації всіх необхідних в контексті розкриття теми складових понятійно-категоріального апарату дослідження.

2. Застосована автором типологія стратегій підвищення ефективності потребує конкретизації стосовно відмінностей у специфіці діяльності підприємств-виробників сировини та підприємств з її переробки.

Результати відкритого голосування:

«За» – п'ять членів ради,

«Проти» – немає,

«Утримався» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Литовченко Людмилі Валеріївні** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Олексій ЗОРЯ

